

ACC. N:R. M. 10921:1-9.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Ebba Ebbesson
 Härad: Bjäre Adress: Ekelid, Hov
 Socken: Hov, V. Karp Berättat av:
 Uppteckningsår: 1949. rid.1. Född år 1876 i Småryd, V. Karp

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Lägmor och talesätt om kyrkklockans. s. 1-3. Lu F 66.
 Krökfiske. s. 4. " 67.
 Platsen för vigsel och dop. s. 5-9. " 68.

Skriv endast på denna sida!

Lågner och Talsätt om kyrkklocker

Of alla dessa frågor är knappast någon jag kan besvara, ty jag har inte hört något om det. Tillsistigen hörde jag när jag var barn att Västra Karups kyrkklocker såga, Daling Dalong, det ljudar i Boenstad Gang, men det ska nog bra fantasi till att höra. Att det ljuda i Boensta Gang skulle väl beteckna att de hördes så långt efter omgjutningen i Stockholm 1871 av F. M. Bergholm att det gav echo i Boenstad Gang. De klockorna blevo gjutna 1608 omgjutna i Kristianstad 1788 & blevo enligt inskrifningen "Palmbergs mästestycke" Västra Karups kyrkklocker. De äro ovanligt klangfulla och hörs nog en mils omkrets, det beror ju på luften. Houtfs gamla kyrkklocker såg det inga klang, men de voro ganska dåliga spräckta, borta de och så

Luf. 66

2
De äro omgjutna ^{från} 1950 talet och äro gar-
ska backta. Men hörs inte så långt som P.
Kampr. Bäst är numera 3 kyrkklocker
någon av de gamla har väl också blivit omgjutna.
Det är väl beroende på ens egen sinnesstämning
att man tycker att kyrkklockorna ha ibland
sorgligare o bemodigare klang än eljest t. ex
vid själringning för prins Gustav Adolf och
andra kära.

För fick det inte ringas själringnen för dem som
tog sitt eget liv, och de skulle begravas på
ett hörn på kyrkogården för sig själva. Inte ens
på begravningen fick det ringas, prästen bar
vål och jordfärte, men inte den vanliga ritualen.
Tiden att det brukades bära liken, bar det inga
som ville bära själspillingar, utan de körades
på bagen. Därför när det på 1870 a 80 talet börjades
köra i likproposition, bar det många gamla

3/ Som bad att deras lik inte skulle bli förslade som själsspillingar, utan att de skulle bliurna till graven på gammalt kristligt sätt.

Lutkanterna av församlingarna som kunde bara en mil till sockenkyrkan, måste det ju vara många starka karlar med ty de kunde ju inte orka bära länge i sträck. Vintertiden, här det kunde ^{vara} mycket snö eller is sommarens i stark hetta var det inte lätt arbete.

Man ställer ju kyrkoocktmästaren om båd själringning och begravningsringning. Men för skulle det skickas karlar från sorgehuset att ringa, varför det blev bra olika ringning, det var ju många som aldrig ringt för. De som ringde skulle då gräva graven, och vid begravningen hjälptes gästerna ~~att~~ att kasta igen graven.

ACC. N:R M. 10921:4.

Krokfiske förekommer nog i de här
fiskarna här på kusten brukar inte den
sorts fiske, och bet ingenting om det

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Luf. 67

11
Vigsel Vid 1800 talets mitt ansågs finast
att vigsel förbiggick i kyrkan. Då de stas-
sade till kyrkan och alla gästerna medfölj-
de i stassen. Det var väl välmående folk
som ordnade med dylika bröllop. Det var
ju banligen många gäster, släkten så långt
den kunde räknas, grannar och övriga vän-
ner, och sedan barde ju brölloppen i flera
dar ibland en hel vecka. Redmera in på
1870 o 80 och långt in på 1900 var det banli-
gast och ansågs nog också finast med vig-
sel i hemmet i gästernas närvaro, och
de infördes också ett översara vigselakt-
ten i brudens föräldrahem, och det var hen-
nas föräldrar som bjöde till bröllop. Ett pro-
saja när det börjades med vigsel i hemmet
kan jag ej, men mina föräldrar vigdes i
Mors hem 1875, och det var stort kolas, vilket

Lm F 68.

9/
det väl också var vid vigsel i hemmet.
I de enklare vigslar hade brudparet ett
par vittne med sig och reste och blev
vigda på pastorsexpeditionen, eller Möj-
ligen prästen bjöd i sina privata rum.
Årnhaga präster har vigslättare antingen
på pastorsexpeditionen (det finns i vår prästgård)
eller i något av deras privata rum.
Det är väl individuellt om prästfolket
bruder på något men är nog inte såklart.
Och kan ju tänkas att det är både hemma
efter vigseln, att ~~det~~ vigseln skedde i
prästgården istället för i hemmet eller
kyrkan, var för att det ansågs mer likgiltigt.
Många som ville ha sin vigsel i stillhet
och obemärkt. Tog till prästen och blev
vigda och reste sedan bort. Kyrkan eller annan
orsak var det många, som så säga ville

3/✓
Smyga sig till att gifta sig, reste in och
blev vigda, reste bort och kom hem nå-
gon gång ut på natten. Kunnat skilja sig
att de inte ville, att det skulle bara äro port
och en massa folk attropa fram brudparet
hanske - av blugghetisynnerhet från brud-
gummens sida. Till slutet av 1800 börjades
det med en och annan kyrkvigsel, och är
numera ganska vanlig, även om det inte
är något stors, utan brudparet med ett
par vittnen ^{med sig} bliva vigda i kyrkan
efter gudstjänsten.
Det är nog länge sedan att husbönder gör
de bröllop för sitt tjänstefolk, det skulle i
så fall varit för fröjenare, och sådana
finns inte numera. För arbetare och tjänstfolk
är det väl som för andra, om råd och lägenhet
passar, så gör de och så lite affär av sitt bröllop,
och vigseln utfingen i Prestgården eller kyrkan.

Dop. För, skulle alla barn döpas i kyrkan
första söndagen efter de boro födda. Bar-
nen skulle inte vara helningar öfver en
söndag, såvida de inte boro födda söndag morgon.
På skulle Gudmor med barnet och faddrarna
sitta inne i kyrkan, ^{under gudsfunten} om det en bar aldrig så
helt. Det var vanligtvis stort kallt vid barn-
dop åtminstone hos s. k. bättre folk. Det var
också de som började med barndop i hemmet,
dels på grund av att gästerna härvaro vid
dopet. Prästen med familj boro också ibland
gästerna någon gång, dels ville de inte ta
ut barnet i kylan åtminstone om vintern.
Dop är ju vanligen inne i kyrkan på grund
av att dopfunten är inne inne i kyrkan,
åtminstone i de flesta kyrkor. Här i Hov
skedde under många år dopet i sakristian,
det berodde nog på prästen han tyckte det var

för kallti kyrkan då där var oeldat i Sakri-
stian var barnet. Där kom inte eldstad i kyr-
kan förrän 1899 först en järnugn, sedan mer en
till, men nu är det bärmeledning.

Nu försiggår de flesta barnbön i kyrkan det
är mer bärmsynt med barnbön i hemmet.

Det kanske också bero att föräldrarna anse
att kyrkliga betonomier skola försiggå
i kyrkan.

Kyrktågning efter den gamla ritualen har
bär egentligen varit bortlagd för länge sen,
det har inte många av den yngre Mödrarna som
ville kyrktåga när det inte var fönstret.

Nu är det ju en annan ritual, en Moder-
tackbön, och nu är det ganska många som
låter prästen läsa den bönen för dem när de
knäfaller framför altaret, då i samband
med barnbönen.